

שוק הפשפשים. חוברת
מידע המפרטת את כל
המיצגים תחולק למבקרים
צילומים: יגאל צור

הביאנלה הבינלאומית
לאמנות המיצג, שתתקיים
בסוף השבוע ביפו, היא
גם הזדמנות לסייר בעיר
הישישה ולגלות שיש לה
הרבה מה להציע. שוק
הפשפשים המשתקם,
למשל || יגאל צור

נבראת מחדש

א

ין כמו יפו בלילות, אומר השיר, ותאמינו לי גם בימים. ואין כמו שוק הפשפשים. על אחת כמה וכמה בימים אלה, וליתר דיוק בסופשבוע זה, 20-22 בנובמבר, שלושה ימים במהלכם תתקיים כאן "עירפול" - הביאנלה הבינלאומית לאמנות המיצג.

אייל זיו, שכן והארכיטקט שמאחורי השימור הנפלא של בניין הסראייה, מגדל השעון והטיילת אל הנמל, אומר ששוק הפשפשים הוא כמו ריף של אלמוגים, שיש בו סימביוזה מדהימה בין כלל מרכיביו ואסור לפגוע בהם, אחרת ייפגע כל המרקם העדין. אבל השוק הזה שרד את הכל - את תהפוכות העתים, את המעברים הפיזיים משער יפו אל התאן היווני, ואפילו, באורך-רוח מפתיע, את מבצע השיקום המרשים של עיריית תל אביב ומשרד התיירות, שכלל הפירות ארכיאולוגיות מייגעות. תמיד הוא נותר כפנינה ייחודית, ועכשיו נותר לו לשוק הקשיש רק לעטות צבע חדש, והביאנלה לאמנות המיצג היא המעטפת הראשונה.

מיצג הוא סוג של אמנות עם כמה מאפיינים בסיסיים: למשל, נוכחות פיזית של האמן או שבירה של הקונבנציה התיאטרלית של זמן ומקום: זה תמיד כאן ועכשיו, אף פעם לא יוון במאה ה-5 לפנה"ס וגם לא דגמרק במאה ה-15. הנוכחות של האמן יוצרת מעין טשטוש במקום שבו נפגשים האמנות והחיים, ומכאן שם הביאנלה - "עירפול".

קחו למשל את המיצג של ולדיסלב קומירצ'ק, אמן לא צעיר מפולין שיעשה עבודה של סיטואציה. הוא יעמוד בלב השוק, לבוש שחורים ופפיון, ישמור על מזוודות ועל פניו יהיה מחוסם של כלב, זמם בעברית מילונאית. התמונה הזאת שאובה מהמסורת הפולנית, שבה המיצג היה אחת מצורות הביטוי הכי רדיקליות. אצלנו עדיין חדש, אבל רלבנטי לא פחות.

חלק ניכר מהפעילויות יתמקד בכיכר עמידה, שבה נמצא כעת שוק הרוכלים, וכן בבית הירידים רחב הידיים שהוכשר בסמוך, בו יתקיימו מופעים בתשלום. כאן גם תוכלו לקבל חוברת מידע עם פירוט כל המיצגים, לצד מפה מכוונת.

קפה או פאלודה?

הרעיון של עבודה עם הסביבה הביא לשיתוף פעולה עם מקומות שכבר חיים ופועלים בשוק. כך למשל, במשך כל היום ירוצו על מוניטור בקפה "פועה" (רח' יוחנן 3) סרטים על אמנות המיצג משנות ה-70. אפשר לשתות

במשך היום
ירוצו על מוניטור
בקפה "פועה"
סרטים על אמנות
המיצג משנות
ה-70. אפשר
לשתות קפה,
לשבת על
הרהיטים שנאספו
בשוק ולצפות
בהם

קפה, לשבת על הרהיטים שפועה אוספת בשוק (וגם מוכרת) ולצפות בהם. מי שרוצה להבין משהו על המרקם האנושי של השוק ימצא כאן עמדת תצפית מרתקת.

אבן פינה בולטת שחברה לגוף המקומי היא קפה וחנות ספרים "יאפא", בראש רחוב יהודה מרגוזה. זוהי חנות ספרים העוסקת בסכסוך הישראלי-פלשתיני וגם היחידה ביפו שפונה למגזר הערבי. לא רק קוראן והיסטוריה, גם פילוסופיה, שירה וספרי ילדים.

מי שיעלה לצפות במופעים שיהיו בסימטאות יפו העתיקה יוכל ללגום קפה ב"נועה", בית קפה שהתיישב באחד החללים האחוריים של רחוב יפת ופונה לגן הפעמון, קצת למעלה מ"לורנס" ומשאר המועדונים שחוגגים בסופי שבוע באינטנסיביות.

אמנית המיצג הבולגרית ואסיה ואסילבה תערוך מיצג הנושא את השם "קניות מעורפלות". זה יהיה משהו (לא ברור עדיין בדיוק מה) שיעסוק בקניות בשוק הפשפשים: החפץ שאותו אנחנו מורדים, טועמים, ממשמים, מרחיחים, ממוללים, מעריכים ומדסקסים.

ואם כבר טועמים, או אם מישהו עוד לא כיתת רגליים ברחוב עולי ציון המשופץ (כמעט גמור), הרי שבמרכזו נמצא החומס של דני, שאינו נופל, תאמינו לי, מזה של

רגע לפני החגיגה. חלק מהמופעים יתקיימו על שפת הים

אבו חסן האגרי. הוא גם כשר, למי שזה חשוב. זוהי, בנוסף, נקודת תצפית מצוינת על חנויות העתיקות הוותיקות שבמורד הרחוב (למשל "כנען" של זהבה ובנה ערן או "פלשתינה" של אמרץ) או לכיוון חנויות השטיחים הממשיכות ליפת. עכשיו, שלכל אחת מן החנויות יש מרפסת נאה לפרוש עליה את מרכולתה, זה מתחיל להיראות כמו אירופה.

החומסיה של דני נמצאת בגב של מבנה מקסים שצדו האחר הוא הכניסה לאכסניה של יפו, כך שאם אתם מתכוונים לבוא לכל ימי הפסטיבל מצאתם מקום ראוי לבלות בו את הלילה. לכל חדר ייחוד משלו ובטוח שתפגשו לא מעט טיפוסים (לפרטים - ארנון, טל' 03-6822370).

מחפשים משהו יותר חפץ? אפשר סתם לעמוד ליד "אבולעפיה", מוסד יפואי מיתולוגי ששמו הולך קילומטרים לפניו (נכו את הבאגט ואת קרואסון השקדים). אם אתם כבר שם, ופאלודה עוד לא שתיתם מעורכם, אז האלוף בתחום זה הקיוסק של ז'אנגי. המשקה הקר והמתוק, המכיל אטריות, ילווה אתכם בדרך למופעים (בתשלום) בתיאטרון הערבי-עברי בטיילת מפרץ שלמה. חלק מהמופעים יהיו ברחבה היפה שלפניו. ביום המישי תופיע כאן תמי רבן, ממובילות אמנות המיצג בארץ, ובמוצ"ש יופיעו ענת פיק ואורי קצנשטיין.

חלק מהמופעים יתקיימו בשבת, על שפת הים. באיזה עוד מקום בארץ אתם יכולים לשבת בבית קפה על שפת מצוק ולהתבונן למטה על ים שלא נסגר בשובר-גלים? לא כל המקומות פתוחים, בשל מזג האוויר הסגרירי, אבל הטיילת של יפו עדיין מציעה מסעדות כמו זו של מרגרט תייר ועד "פיני בחצר" שהתמקמה כאן לא מזמן.

מי שתופיע בירידה אל החוף היא אדוה דרורי (שבת, מ-12:00 ואילך). אדוהי חללים סגורים שמנהלים רומן ממושך עם יין יישאבו אל "יועזר בר יין" (סימטת יועזר, רויאל 23). שווה להעיף מבט מכאן על מבנה הסראייה המשתקם ועל הגן הקטן הצמוד אליו, שאולי בעתיד גם בו יהיה בית קפה. ואם כבר בר יין, טיפוס לא ארוך ררך סימטאות ומבוכי העיר העתיקה יוביל אתכם ל"איש הענבים" (מזל שור 9) הספון במבנה שאירח פעם את לא אחר מאשר נפוליאון. לאכול קצת, לשתות קצת יותר, ולשכוח מהעולם.

ועוד לא אמרתי מילה על הסביל הנסתר מול השעון, ועל המנהרה הסודית המוליכה מגן הפעמון אל הים, ועל הארכיטקטורה המדהימה של רחוב רויאל, ועל רחוב בית אשל שהוא פנינה היסטורית. אבל את יפו הרי אי-אפשר להכיר בפעם אחת.